

א) פסחים ז: שקלים פ"ז מ"ב, ט' בני אדם, ר"ל א' [נעל כד, ד] ו' ו' בראש ג' אמת, ט' ע"י רש"ל, ו' ס"א בנעט בנעט, ו' ס"א, ט' ס"א

הגהות הגר"א

[א] גמ' דשמיך, ג"כ גירסת הרמב"ם דשמיך (ועמ"ש רבינו בח"מ סי' רס ס"ק ז): [ב] תוב' ד"ה דשמיך כו' ו"ל כו'. י"ב ע"י הגר"א בשם רמב"ם:

לעזי רש"י

אשדוליא
[אשדוליא] ש"ן, שניעם, שורכים.
פלו"א, מטיל מתכה.

מוסף רש"י

דשמיך טפי. העלו חלודה רבה כדולי האי לא שציק להו: סניעא. הנמצא בחדר מחורי הכותל: צמר קפא. אזיל אי קמיה לגיו בני הבית נתנוהו שם אי קתא לבר בני רשות הרבים נתנוהו שם שכן דרך לחיותו. וכן כיסא צמר שנייה אשדוליא בלע"ז: באודרא. מוכין: נספא. פלטי"א של כסף:

ממולא. מן הכסף שמחיק כל רוחב הכותל: לא אריבא דמשפע. הכותל לחד גיסא: מהו דתימא. בחצי הגובה היה תחילה ואשתפוכי אשתפוך ללד הנמוך קמ"ל: לפני סוהרי כהמה. צירושלים: לעולם. צין בשעת הרגל צין שלא בשעת הרגל: מעשר. שרוב צמר האכלל צירושלים מעשר לפי שאין אדם שוהה צירושלים עד שיאכל כל מעשרותיו ונותן מעות מעשר לעניי העיר או ללוחמיו ויושי העיר ורוב הולאות מעשר לוקחין בהן צהמות לשלמים כדגמר שם שם מעשר משלמים במסכת מנחות (דף פג. ב): וזהו צניס חולין. ואפילו בשעת הרגל ואש"פ שרוב מעות צבעי מעשר שעולי רגלים מצידין מעות מעשרותיהן לאכלס לא שציקין רובא דשמיך ואזליין צמר רגל אלא אמרי' מלפני הרגל נפלו כאן וחולין הן: וצירושלים. בשאר שוקים שבה: צמאר ימות השנה חולין. לרוב מעות צבעי חולין: וצבעת הרגל מעשר. שרוב מעות העיר מעשר: ואמר רב שמעיה בר זעירא מאי טעם. צירושלים בשעת הרגל מעשר ולא אמרי' מלפני הרגל נפלו כדאמרן צהר הבית: ושוקי ירושלים עשוין להסכנד צל יום. ואם נפלו שם לפני הרגל כבר מלאוס מכבדי השוק. אכל הר הבית אין ריך להסכנד צל יום שאין טיט ועפר קולט שם מתוך שהוא משופע ועוד שאין אדם נכנס שם בזמנעל וצאצק שעל רגליו: אלמא. דדבר ששאי להסכנד אמרי' קמאי קמאי אזלו והני אחריני נינהו: הכא נמי. קתם שוכר בית כשהוא יוצא מחפשו כל ימותיו ונוטל את שלו ויוצא ונימא:

החורונים שכוהו אפילו הראשונים שכוהו כ"כבר מלאו החורונים: לשלשה ישראל. צבת אחת וכל שכן אם היו עובדי כוכבים ומי שנפל ממנו מיתאש דלא ידע ממאן נבעי: פונדק. מקום שעובדים וצדיקים לנים לילה אחד ושנים: ואפילו צרוב ישראל. דעביד דמיתאש ולא סמיך דליהדרו נהליה דלא מפלגי צין דבר שיש בו סימן לאין צו סימן: שלשה עובדי כוכבים. אידי דנקט שלשה גבי ישראל נקט נמי גבי עובדי כוכבים וה"ה חד ובלבד שיהא אחרון: אפילו תימא לשלשה ישראל. ולא תפשוט דהלכה כרשב"א דכי פליגי רבנן עליה היכא דנפלה במקום שהרבים מציין דלא ידע להו לכוולה דסביר האוצר ומימר אמר הווא דאשכח לא ידע ממי נפלה ולכשיגיע הרגל יכריז עליה ואתן סימן ואטול אצל הכא דידע להו לכוולה וצבענהו ולא אודו איאוש מיתאש מימר אמר כו': אמרי קמיהו. אמרתי לפניהם: והשפא ליהדרו. צמתיה:

דשתך. וא"ת וליקני ליה חזירו לבעל הגל או לבעל הכותל [ב] ו"ל דאין חזר קונה דבזר שיכול להיות שלא ימלאנו לעולם כמו הכא שהוא מולגט צעזבי הכותל וכן מוכח לקמן (עמוד ב) דמנן מלא צמנות וצשולתנות הרי אלו שלו ואין חזירו קונה לחמוני או לשולחני לפי שהמעות הם דבר קטן ואין סופו הוה לימלא וכן לקמן (דף סו). דקאמר לא שנו אלא בלוקח מן המגר דלאו הוה שלו ולא אמרי' דקנה אותם מגר כשהיה צרשותו: בכותל חדש מחציו ודחויין ש"ו. וא"ת והא אמרינן ספק הניחם לא יעול ועוד דהכא כי נמי נטל להו מקום סימן ויכריז ועוד דמשמע דמתני' מיירי אפילו ציש צו סימן דבגמרא הוה צעי לאוקמין מתני' בצסין וכיס אלא מחמת פירכא אחריתי מוקי לה באודרא ונספא ו"ל דאריי צמתיך דומיא דכותל ישן ומסתמא כבר נקשו צעלים ולא מלאו ונתיאשו אזלו מחציו ולפניהם של צעל הניחם דאין שוכח חפציו ימים רבים:

ביתך הבית הרי אלו ש"ו. מיירי שמתא צוה הענין שנראה שהוא אבידה: וצ"ל בחר בתרא. דהיינו צעל הבית דמסתמא לעולם הוה דר צביתו עם השוכרים וטרם שהלכו חפשו חפציהם וכדו צבית ולא שכחו דבר ואין לתלות המלאכה שהיא שלהם אלא צעל הבית שעדיין נשאר צביתו באחרונה כגון מעות דתלינן צמר צמרא לפי שמכבדין השוקים צל יום ואפילו אין צו סימן דאין צעל הבית מתיאש מה שמפסיד צביתו כסבור שימלאנו היום או למחר כיון שאין נכרים עמו דרים צביתו וכי משני שפעה פונדק לשלשה בני אדם אפילו כי יש סימן ומתיאש: לעולם מעשר. ואין לתלות דמן המוכרין נפלו וכבר מעות חולין הן שמתחילו על הצמנה דלזליין צמר לוקחין דהוה רובא דמוכר אחד מוכר לכמה בני אדם ועוד דמוקמינן

לכו חזקתו דהוה מעשר: בהר הבית לעולם חזקתו. וא"ת והא אמרינן פרק הרוואה (ברכות דף עז. ב): לא יכנס אדם צהר הבית צמעות הצרורים לו צביתו א"כ מסתמא של הקדש הם ונפלו מן המצידין לנשכה צניסין ו"ל דאין חסור ליכנס אלא צמעות הצרורים לו צביתו צפרהסיא דנראה שנושא אותם לסחורה ונגיף הוא וכענין זה אפילו של הקדש חסור אצל ו' צידו אפילו הם של חולין מותר ליכנס [ועיין חו"ס' פסחים ז.]:

הבא נמי קמא קמא או"י צ"ה. וא"ת ולוקי מתני' כגון שנמצא גבי תיבה שנשתמשו בה מעות מעשר וחולין ואין צמ"ג המיכה אוליין צמר רוב מעות שנשתמשו שם ולא צמר כשנמצאו בגומא ויש לומר שיש גומא שנצדקת על ידי כיבוד כדאמר פרק דם נדה (נדה נו. ו) ושם ד"ה בגומא) ויש גומא שהיא דפסחים ומתני' דקמתי מלא צתוך הבית לא משמע שנמצא צדקת עמוק או סדק שהוא עמוק שאינו צדק ע"י כיבוד כי הוה דקמתי מלא צמעות עובדי כוכבים. צפמות משלשה לא מקרי רוב ומיירי שעדיין ישנם צבית דאי לאו הכי הוה דבעל הבית שהוא צמרא: אפילו תימא צש"שה ישראל. מלמיה דבר קפרא מפרש דאמר לשלשה בני אדם מיירי אפי' בשלשה ישראל ואפילו רבנן דאמרי צרוב ישראל חייב להכריז הכא הוה שלו כדמפ' דמתיאש וא"ת ולמה לי שלשה צמתי ובעל הבית שגוי דכל אחד יאמר חזירו לקחה כדאמר בצמון גבי ראה סלע שנפלה משלשה ו"ל דלא סגי בצפמות משלשה דאימר דמאחד מן השוכרים אצד והם אינם חושדים את צעל הבית ולכן אין האוצר מתיאש דסבור דהי חזירו לקחה ויחזירו לו (ועיי'ל דצעי לאוקמי אפילו אין צעל הבית עומה):

עין משפט
ג' מצוה

עב א מיי פט"ז מה"ל
גולה ואבדה ה' ז
סגנו עשין עד טו"ש ח"מ
סי' רס סעף א':
עב ב ג מיי שם ה' ט
טו"ש שם סעף ב':
עב ד מיי שם ה' ט
טו"ש שם סעף א':
עב ה מיי פ"ו מה"ל
מעשר שני הלכה י'
עו ז ו מיי פט"ז מה"ל
גולה ואבדה ה' ז
ועיין בהשגות ובמ"מ
ובכ"מ סגנו עשין עד
טו"ש ח"מ סי' רס סעף
ג':

רבינו הגנאל

הזהומה. דשתיך טפי עלה בהן סוג הרכה. כלומר משנים רבות הם נתונים בוה המקום לפיכך עלה [בהן ס"ג]. פי' קתא די הסכין נקרא קתא שניי רבנות שהכיס קשור בהן. שהרצועות נקראות שבי: מתני' דקתני מצא בכותל חדש מחציו לחוין למצוא מחציו ולפנים לבעל הבית ואוקימנא באודרא ונסכא דלית להו לא קתא ולא שני וכן כל כיוצא בהן. אם משכירו לבית זה לאחרים אפי' מצא בתוך הבית הרי אלו שלו אוקמה רב נחמן בשעשאו פונדק ואפי' לא עשאו אלא לשלשה ישראל הרי אלו שלו מאי טעמא הווא דנפל מניה נתיאש. ואודא רב נחמן לטעמיה דאמר ראה סלע שנפל משנים

עין משפט

ג' מצוה

עין משפט

ג' מצוה

עין משפט

ג' מצוה

עין משפט

ג' מצוה

עין משפט

ג' מצוה